

Timios Stavros Klooster te Omodos.

In het wijndorpje Omodos (circa 450 inwoners), met smalle keienstraatjes, staat op het dorpsplein een prachtig klooster. Waarschijnlijk maakt die aanwezigheid van een klooster van Omodos een van Cyprus' meest pittoreske dorpjes. Het dorp en het klooster van het Heilige Kruis (Stavros) waren ooit bezit van Sir John de Brie, prins van Galileï.

[Jan (of Johannes de Candia van Brienne) van Brienne (?, * 1148 – + Constantinopel, 23 maart 1237), was koning van Jeruzalem, Latijns keizer, regent van Constantinopel en een belangrijke schakel en ondersteuner van de Vijfde Kruistocht (1218 – 1221). Jan ging pas rond zijn zestigste levensjaar een rol van betekenis spelen, toen hij diverse titels kreeg bedeed. Eerst trouwde hij met Maria van Monferrato, met wie hij dochter Yolande kreeg. Na haar overlijden trouwde hij met Stephania, dochter van koning Leo I van Armenië, met wie hij een zoon kreeg die vroegtijdig overleed. Daarna trouwde hij voor een derde keer met Berenguela (de dochter van Berenguela van Castilië), met wie hij zeker vier kinderen kreeg genaamd Maria, Alfons, Jan en Lodewijk].

Het klooster bezit een collectie oude iconen, prachtig houtsnijwerk en andere interessante kerkelijke voorwerpen.

Het ornament en de ware trots en vreugde van Omodos is het Klooster van het Heilige en levengevend Kruis, gebouwd in het hart van de gemeenschap. Het klooster verheft zich majestueus en met zijn imposante aanwezigheid en vormt een belangrijk onderdeel van het culturele erfgoed van Cyprus. Het klooster van het Heilige Kruis is een van de oudste en meest historische kloosters van het eiland.

Geschiedenis van het klooster.

Volgens de overlevering, werd op een nacht door de bewoners van de omliggende dorpen Pano (bovenste) en Kato (Neder) Koupetra, die vandaag de dag niet meer bestaan, een brand waargenomen in een aantal struiken in het gebied, waar het klooster vandaag de dag staat. Toen het schemerde gingen ze naar de plek waar de brand werd gezien, maar er was geen teken meer te zien van de brand. Dit fenomeen herhaalde zich gedurende meerdere nachten. Dus begonnen ze in de aarde te graven, waarbij zij een kleine grot ontdekten, waarin ze het Kruis vonden. Om de Heer te danken, bouwden ze een kapel in de grot en hielden hun kostbare schat daar, die werd een heilige plaats van aanbidding voor hen en vele pelgrims. Met het verstrijken van de tijd werd de kapel uitgebreid en werd ze vervolgens omgebouwd tot een klooster met vele monniken en een enorm fortuin, niet alleen in Cyprus, maar ook in het buitenland. Het klooster behield haar klooster afhankelijkheid in Constantinopel (Istanbul) en bezat onroerend goed in Rusland.

Volgens de overlevering werd het klooster opgericht vóór het bezoek van de heilige Helena, de moeder van keizer Constantijn de Grote, aan het eiland Cyprus in 327 na Christus. De exacte datum van de oprichting is niet bekend. Misschien bestond het klooster voordat het dorp bestond en werd het dorp Omodos later gebouwd rondom het klooster. Verschillende historici van Cyprus, zoals Neofytos Rodinos, de Russische monnik en reiziger Barsky, de decaan Kyprianos en anderen, bezocht de heilige Helena Cyprus om een deel van de heilige Rope en andere relieken schonk aan het klooster van het Heilig Kruis te Omodos. Eén van die relieken zou het touw zijn, waarmee de Romeinen Christus gebonden hebben aan het kruis. Dit touw wordt omschreven als rood gekleurd en "gekleurd door het bloed van Christus".

Na een aantal wonderen van het heilige Kruis in Omodos, kreeg het klooster grote bekendheid. Het klooster groeide uit tot een geweldige plek van aanbidding, waar vele

gebedsverhoringen plaatsvonden. Het historische klooster van Omodos heeft veel mogen beleven gedurende de eeuwen heen. Tijdens de barre eeuwen van de Turkse overheersing, is het klooster er in geslaagd om zich te handhaven en grote zaken te bereiken. Rond 1700 verzekerde een decreet van een sultan de immuniteit van het klooster. In 1757 werd een fontein aangelegd bij het klooster met een groot waterreservoir. Deze fontein en het grote waterreservoir bevinden zich aan de zuid-west kant van het klooster en werden gebouwd door de priester-monnik Germanos. In 1917 werd het gehele kloostercomplex geschonken aan de inwoners van Omodos. Een paar jaar later werd beroofd van haar laatste monniken en werd het omgebouwd tot parochiekerk en parochiecentrum.

Vernieuwing.

De bisschop van Paphos, Chrysanthos, heeft een volledige renovatie van het klooster laten uitvoeren gedurende het tweede decennium van de 19e eeuw, in samenwerking met de rentmeester van het klooster, Dositheos, die als kerk bewaarder in dienst was van 1810 tot 1821. In 1816, werden, volgens de tekeningen gevonden boven de ingang van Synodicon van het klooster, de westelijke vleugel en het westelijke deel van de noordelijke vleugel gebouwd. De hoogte van de kamers en de bogen van de tweede verdieping zijn hoger dan die van de noordelijke vleugel. De westelijke vleugel is het belangrijkste. Volgens het bord, was de reconstructie gedaan "door de barmhartigheid van de vrome en zeer bewerkelijk Stewart Dositheos". In 1817 werd de vergulde iconenwand vervaardigd. Het grote Synodicon en de andere zalen en gangen van het klooster waren versierd met afbeeldingen van houtsnijwerk. Het waren prachtige voorbeelden van de houtbewerking in rococo stijl. Vooral interessant is het raam boven de ingang van de Synodicon, dat te zien is in het noorden van de westelijke vleugel. Echter, het belangrijkste voorbeeld van houtbewerking is het plafond van het Synodicon, de - zogenaamde- Troon van het Kruis, die de oostelijke muur van het Synodicon siert.

De bel, die is bewaard gebleven tot op heden, is een geschenk van Dositheos in het jaar 1812 en is de enige bel, die op Cyprus gebruikt werd gedurende de jaren van de Turkse bezetting. De steun echter die het klooster aangeboden aan de "Filiki Heteria" (Society of Friends) voor de Grote Griekse opstand van het jaar 1821 bleek fataal voor het klooster en voor Dositheos. De Turken onthoofden de Steward Dositheos, samen met andere geestelijken en leken, op 10 juli 1821 in Nicosia.

In 1850 volgde een renovatie van de kloosterkerk, met een uitbreiding aan twee zijden, waardoor de kloosterkerk zijn huidige vorm verkreeg.

Het klooster en de architectuur.

De klooster-architectuur is kenmerkend. Het is een enorm complex met twee verdiepingen in de vorm van (de Griekse letter) Π, dat de kerk omringd in het noorden, westen en zuiden met zijn grote cellen en de gewelfde bogen.

Men komt binnen door een gewelfde entree, de zogenaamde "kamaroporta" (gebogen deur), die is geplaatst aan de noordzijde. De overlevering vermeldt, dat de gewelfde deur, op de poort van een fort lijkt, met zijn zware, dubbele dwarsbalken en niet zou worden geopend als Turken kwamen met de bedoeling om schade aan het klooster toe te brengen. De westelijke ingang, die vandaag de dag bestaat werd onlangs geopend.

Het complex is bestaat uit een groot aantal uit stenen opgetrokken cellen, kelders, en hostels en gastenverblijven. In de omheinde tuin verfrist een marmeren fontein de bezoekers. Op een bord, dat dateert uit 1763, staan de woorden "Kom tot mij allen die dorst lijden, net als Bron van Siloam zal ik ook uw dorst lessen". De grote kerk met drie

gangen vanuit het klooster is in basilica-stijl. Deze kerk werd volgens de overlevering gebouwd boven de plek waar zich de grot bevindt, waar het Heilige Kruis werd gevonden. Waardevolle elementen in het klooster.

De uit hout gesneden en vergulde iconenwand van de kerk, werd vervaardigd en opgericht in 1817. Het Heilige Kruis en de oude iconen van de Russische makelij, die zich in de iconenwand bevinden, hebben een grote waarde.

Een speciale kunstwerk zijn de houten plafonds, die de gangen en de zalen van het klooster sieren.

Ze zijn een geweldig voorbeeld van houtbewerking in rococo-stijl.

Nog opmerkelijker is de zaal van het Synodicon met het prachtige plafond en de troon van het Heilige Kruis, dat is gebeiteld uit walnoot-hout. Zelfs de vier banken die zijn bewaard gebleven, gesneden uit walnoot-hout, vormen een bijzondere schoonheid.

Vandaag is de hal van het Synodicon is een monument. De andere zalen bergen heden het Museum van Byzantijnse iconen, het Museum van de folkloristische kunst, de fotogalerij (een fototentoonstelling met oude en nieuwe foto's), en het Museum van de Strijd 1955 – 1959 om de onafhankelijkheid van Cyprus. Daarin bevinden zich vele materialen, persoonlijke spullen, uniformen, documenten en foto's van de vrijheidsstrijders.

Onschatbare waarde relikwieën.

Er zijn van onschatbare waarde relikwieën in het klooster van het Heilig Kruis, dat dit klooster bekend maakte over de hele wereld. Enige van die relikwieën zijn:

De Grote Kruis met de Heilige Rope (touwen, waarmee Jezus op het kruis werd gebonden).

Het is een houten kruis met een gouden en verzilverd deksel, geplaatst in een speciale overkapping aan de iconenwand van de kerk. Het oppervlak is versierd door verschillende voorstellingen uit het leven van Christus. In de vier uiteinden van het kruis zijn de vier evangelisten afgebeeld. In het centrum van het Kruis, binnen een gebied beschermd door een gouden wicket dat opent en sluit, de "AGIOS CANNAVOS" (= het Heilige Hennep-made Rope), die ook wel "AGIO SCHINIO" (Heilige Rope wordt genoemd). Het is een stuk van het touw, dat de Romeinen gebruikt hebben om Jezus Christus te bevestigen aan het kruis en het is het enige nog bestaande stuk van dat touw in de hele wereld.

Een tweede kruis is bijgevoegd, volgens de Costas Nicolaides, is het kleine Kruis, dat oorspronkelijk gevonden werd in de grot na de mysterieuze voorvallen van brandende struiken.

Het kruis van de "PANARETOS" (de deugdzame alle een). Dit is de oude kruis van Anogyra. Dit kruis is zeer oud en werd gebruikt in het middeleeuwse klooster van het Heilige Kruis buiten het dorp Anogyra. Tijdens roerige tijden werd dit kruis overgebracht naar het klooster van het Heilig Kruis in Omodos, waar het nog steeds wordt bewaard tot op vandaag. Even na 1735 werd dit relikwiestuk gestolen en in 1770 vervangen door deze, die hier nog is tot op vandaag, uitgegeven door de toenmalige Metropolitan bisschop van Paphos, PANARETOS.

De overlevering zegt, dat de Apostel Filippus aan dat kruis gestorven zou zijn, nadat hij samen met Bartholomeus in Frygië het Evangelie verkondigde. Hij zou in een tempel, die gewijd was aan slangenverering een reuzenslang gedood hebben. Hij zou ook slangenbeten bij de bevolking door middel van gebed genezen hebben. De priester van de tempel en de gouverneur van de stad zorgden ervoor dat Filippus gekruisigd werd. Maar toen Filippus en Bartholomeus aan het kruis gehangen werden, ontstond er plots een aardbeving en toen Filippus de aardbeving tegenhield door te bidden, eiste het volk zijn

vrijlating. Iedereen wist te ontsnappen, enkel Filippus, de priester van de tempel en de gouverneur kwamen om.

De schedel van de apostel Filippus wordt bewaard in een uit goud en zilver vervaardigd kistje, dat de vorm van een piramide heeft. De authenticiteit van de schedel wordt bevestigd door de zegels van de Byzantijnse keizers Theodosius de Grote en Heraclius. Deze heilige relikwie van de Orthodoxe Kerk werd bewaard in Constantinopel tot 31 juli 1204. Na het beleg van de stad door de Frankische kruisvaarders werd deze relikwie overgebracht voor bewaring naar het dorp Arsinoe in het Paphos District. Uit veiligheidsoverwegingen voor het geval de schedel van de Apostel Filippus gestolen zou worden, werd vervolgens deze schedel overgedragen aan het Klooster van het Heilig Kruis in Omodos in 1788.

Houten kruis met een hoogte van 15 centimeter en versierd met edelstenen.

Dit uitstekende schrijnwerks artikel veroorzaakt bewondering. De herkomst is onduidelijk. Fragment van een steen uit de berg Golgotha (Calvarieberg), dit werd bevestigd na een onderzoek door de kerk-rentmeester Kallistrates Papademas.

Verder nog vele andere items, waaronder heilige vaten, de overblijfselen van 26 Heiligen, kostbare juwelen en andere relikwieën.

De dag van vandaag is het Klooster van het Heilige Kruis niets meer dan een orthodoxe parochiale kerk en een voormalig kloostercomplex, waarin verschillende musea zijn ondergebracht. Toch is er veel waardevols te zien.